

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ БАНКУ

студент гр. Ф-11 Бачал О.О.

Актуальність обраної теми полягає в тому, що на сучасному етапі забезпечення мінімізації ризиків є ключовим завданням подальшого розвитку банківської системи України. Рівновага є одним із основних атрибутів суспільних (в тому числі економічних), природних та штучних систем. Достатній рівень ліквідності є запорукою стабільного та ефективного функціонування як окремого банку, так і банківської системи в цілому. Тому в попередженні проблемних та кризових ситуацій у банківській діяльності важливого значення набуває всебічний та детальний аналіз ліквідності банку, який є одним із найважливіших елементів системи управління ліквідністю. Останні тенденції в суспільно-економічному розвитку країни засвідчили, що більшість наявних науково-методичних розробок і рекомендацій, що засвідчили свою ефективність за стабільних умов функціонування економіки, є непридатними для вживання в умовах високої волатильності ринкового середовища, через їх низьку гнучкість та адаптивність до змін у вхідних даних. Вищезазначене формує критерії оцінювання методів управління ризиком ліквідності банку сучасних умовах.

Аналіз наукових доробок з зазначеного питання дозволив визначити три напрямки досліджень: роботи, що стосуються моделювання банківської системи; дослідження щодо оцінки впливу криз на функціонування окремих економічних контрагентів; роботи, що поєднують попередні два напрямки у спробі оцінити вплив економічної кризи на банківську систему досліджуваної країни.

Перша група досліджень включає дослідження, що стосуються проблеми аналізу комерційних банків шляхом оцінки впливу різних типів банківських ризиків, таких як кредитний, процентний, ринковий та ризик ліквідності.

Проте у більшості робіт використана методологія обмежується використанням геп-аналізу, аналізу дюрації, скорингових моделей, показників VaR та адекватності капіталу (CAR) [1]. Недоліком зазначених методів є необхідність побудови статистичного розподілу очікуваних збитків, що на практиці може бути ускладнено відсутністю необхідного обсягу історичних даних та імовірнісним характером оцінок, отриманих у разі застосування симуляційного моделювання. Крім того, застосування окреслених методів вимагає відносно стабільності у даних, тобто відсутності значної волатильності та несподіваних шоків, що робить загальнозживані підходи неприйнятними для аналізу банківської системи у періоди економічних коливань в умовах кризи.

Друга група досліджень включає як окремий підрозділ численні звіти про соціологічні опитування в Сполучених Штатах Америки, країнах Західної Європи, Східній Європі та Україні щодо впливу кризи на економіку та банківську систему, а також низку робіт зарубіжних науковців щодо кількісної оцінки втрат від кризи, що їх понесли окремі підприємства різних галузей економіки та галузі в цілому, в тому числі банківська система.

Для аналізу впливу кризи на підприємства різних секторів економіки у західній науковій літературі найчастіше використовується метод VaR (Value-at-Risk), що передбачає оцінку вірогідних коливань у макро- та мікроекономічних показниках та їх впливу на становище підприємства, тобто максимальних можливих втрат або імовірності дефолту. Недоліком застосування методу VaR в моделюванні банківських установ є виключення з аналізу показників якості активів, що змінюється під час криз.

У третій групі досліджень, що охоплює праці з моделювання впливу криз на банківську систему певної країни, найбільш розповсюдженим є застосування методу стрес-тестування. Сутність методу полягає в визначенні впливу на баланс банківської установи різних видів шоків у зовнішніх факторах (валютних курсах, процентних ставках).

Проте запропоновані стрес-тести, як і більшість інших методів, використаних в дослідженнях з теми, можуть не повністю пояснювати випадки структурних змін в системі [2, 3]. Перевага методу стрес-тестування полягає в тому, що він дозволяє поєднати макроекономічне прогнозування для системи в цілому зі стандартним підходом до оцінки ризиків для кожної окремої банківської установи. Але дуже важливим залишається інтеграція всі методів в єдине ціле задля більш точного та ґрунтовного аналізу можливих ризиків банків.

1. Бондаренко Л.А. Ризик-менеджмент кредитної діяльності комерційного банку / Бондаренко Л.А. – К: КНЕУ, 2007.

2. Бакланова К.О. Проблеми управління відсотковим ризиком комерційного банку [Електронний ресурс] / К.О. Бакланова. – Режим доступу: http://masters.donntu.edu.ua/2003/fem/baklanova_k/library/library/doklad_odessa.html.

3. Коренева К. Економічна криза очима українців / Коренева К. – К: КПУ ім. Горшенева, 2008.

Науковий керівник: доц. Костель М.В.

Бачал, О.О. Методи управління ризиком ліквідності банку [Текст] / О.О. Бачал; наук. кер. М.В. Костель // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Ляльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 417-418.